

JÁNOSI EGYÜTTES

MAGYAR RAPSZÓDIA

Válogatás Liszt Ferenc magyar rapszódiainak forrásaiból

1. Magyar táncok a XIX. század kezdetéről

(A műsorunk kezdetén elhangzó zenei összeállítással a XIX. század eleji Magyarország zenei világát kívánjuk bemutatni.)

2. A III. Magyar rapszódia forrása

Válogatás a rapszódia forrásaiból

(A III. Magyar rapszódia fő témájának itt megszólaló változata Szini Károly gyűjteményéből való. A dallam verbunkosként hallható formája korabeli hangszeres gyűjteményben maradt fenn.)

3. A VI. Magyar rapszódia forrása.

Jaj de huncut a német...

(A VI. Magyar rapszódiaiban feldolgozott négy dallam közül az első a maga idejében Chlopitzky nóta néven volt közismert. A dallam itt megszólaló változatának német csúfoló szövege eredetileg a Habsburgokra vonatkozott és nem a németekre. A dallam változatait táncdallamként a mai napig játsszák az erdélyi Kalotaszegen. Itt két változat is hallható ezekből.)

4. Rózsavölgyi Márk: Első magyar társastánc – részlet

5. A VIII. Magyar rapszódia forrásai.

Válogatás a rapszódia forrásaiból

a.) Káka tövén...

b.) Rózsavölgyi M. : Vígbeszély

(A VIII. Magyar rapszódia kezdő dallama különböző változatokban a mai napig ismert, közkedvelt dallam. Az itt megszólaló változat Szini Károly gyűjteményéből való. Az elhangzó Rózsavölgyi mű harmadik, utolsó dallamának átdolgozott változata fedezhető fel Liszt művében.)

6. A XII. Magyar rapszódia forrásai

Válogatás a rapszódia forrásaiból

Bihari János: Táncnóták

(Bihari János a XIX. század első évtizedeiben talán a legismertebb cigány muzsikus volt Magyarországon. Játéka nagy hatással volt kora kulturális életére és művészetére is. Az itt felcsendülő lassú magyar talán Bihari egyik legismertebb dallama.

(Az ezt követő táncdallamot Liszt XII. Magyar rapszódijában dolgozta fel.)

7. A XV. Magyar rapszódia forrásai

Rákóczi induló

A mű forrásául szolgáló Rákóczi induló különböző változatai :

- 1) Török hadimars
- 2) Avasi táncdallam
- 3) Széki lakodalmi mars
- 4) Magyarpalatkai lakodalmi mars
- 5) A Rákóczi induló reformkori változata

(A Rákóczi induló különböző változatai az egész Kárpát-medence magyarok lakta vidékein megtalálhatók. A dallam (dallamcsoport) feltételezhető eredetét példázza a megszólaló török változat de hallható avasi román táncdallamként, különböző falvak lakodalmi indulójaként is (mars), valamint egy XIX. század elejéről származó kottakiadvány szerint.)

8. A XIII. Magyar rapszódia forrásai

Válogatás a rapszódia forrásaiból

(A rapszódia dallamai a népi emlékezet szerint.A XIII. Magyar rapszódijában feldolgozott dallamok egy kivétellel mind megszólalnak, közülük az egyik több műfaj-változatban is.)

9. A XIV. Magyar rapszódia dallamai ahogyan a zeneszerző hallhatta azokat

Jánosi Együttes: Rapszódia

A XIV. Magyar rapszódia eredeti dallamai, ahogyan a zeneszerző hallhatta azokat.

(Liszt rapszódiai forrásait bemutató műsorunkat egy Liszt Ferenc emlékére összeállított kompozíció zárja, amely a benne megszólaló dallamokkal, valamint szerkezetével a zeneszerző XIV. Magyar rapszódiját idézi. Az abban feldolgozott dallamok – egy kivétellel – mind elhangzanak a Jánosi Együttes „Rapszódia” című kompozíciójában részben olyan módon, ahogyan Liszt Ferenc hallhatta azokat korának cigányzenészeitől másrészt úgy, ahogyan még ma is hallhatóak, olykor megváltozott formában, töredékesen, vagy éppen kiegészült teljesebb alakban. Liszt eredeti lejegyzése alapján hangzik el a híres „Koltói csárdás” korabeli változata, amely dallam mai formája Erdély-szerte ismert táncdallam.)